

Els Morenés vuitcentistes

Salvador-J. Rovira i Gómez

Doctor en Història Moderna

Resum: Estudi del llinatge tarragoní dels Morenés en l'etapa corresponent al segle XIX, és a dir, de Carles de Morenés i de Caçador, I baró de les Quatre Torres, a Carles de Morenés i de Tord, IV baró de les Quatre Torres, i els seus fills. En total cinc generacions.

Paraules clau: Tarragona, Morenés, Quatre Torres, Asalto.

Resumen: Estudio del linaje tarraconense de los Morenés en la etapa correspondiente al siglo XIX. En total cinco generaciones que van de Carles de Morenés i de Caçador, I barón de les Quatre Torres, a los hijos de Carles de Morenés i de Tord, IV barón de les Quatre Torres.

Palabras clave: Tarragona, Morenés, Quatre Torres, Asalto.

Abstract: A study of Morenés family, a Tarragonian leanage, along XIX century. Globally, it consist of five generations, from Carles de Morenés I de Caçador, first baron of Quatre Torres to descendents of Carles de Morenés I de Tord, fourth baron of Quatre Torres

Key words: Tarragona, Morenés, Quatre Torres, Asalto

Résumé: Etude du lignage tarraconais des Morenés dans l' étape correspondant au XIXème siècle. En tout cinq générations qui vont de Carles de Morenés i de Caçador, Ier baron des Quatre Torres, jusqu'aux fils de Carles de Morenés i de Tord, IVème baron des Quatre Torres

Mots-clés: Tarragona, Morenés, Quatre Torres, Assault

Els Morenés vuitcentistes¹

I. Carles de Morenés i de Caçador, I baró de les Quatre Torres, era el cap de la família en començar el segle XIX.

La primera actuació que li coneixem, bon punt començat el segle, fou la concessió, el 5 de gener de 1800, de cinc solars a la Riera de Gaià als rierencs Francesc Roig, Francesc Nin, Pere Marquès, Rafael Llaurador i Josep Olivé.²

Des que s'iniciaren les obres del moll tarragoní es mostrà favorable a elles i per això, el 5 d'abril del 1801, no tingué cap inconvenient en cedir a favor de les obres un hort de la seva propietat, que es trobava "*cerca del muelle y al lado del convento antiguo de capuchinos*",³ perquè fos destinat a pedrera, naturalment la cessió no es féu graciosament, ja que hom prometé compensar-lo amb un terreny de la mateixa superfície.⁴ La restitució es féu el 5 d'agost del 1807 en què la Junta de les Obres del Port li lliurà un solar de 51.047 pams² que pel migdia limitava amb la plaça Major de la població de la Marina.⁵

L'any 1807 degué passar per una manca temporal de liquiditat, ja que vengué set censals ja creats d'un capital conjunt de 656 lliures⁶ i en creà dos de 660 i 287 lliures, respectivament.⁷ Aquesta necessitat momentània sembla ser que estigué motivada per les obres fetes a la casa del carrer de la Nau i per les despeses del casament de la filla Antònia, ja que per aquest motiu demanà 1.500 lliures al pagès Josep Gabriel les quals encara no havia pogut tornar el 13 d'abril del 1808 "*per rabó de las guerras y otras calamitats que han acorregut en est temps*".⁸

El 16 de setembre del 1806 redactà les darreres voluntats, però no morí fins el 15 de maig del 1809 víctima de l'epidèmia que aleshores assolà a Tarragona. Les seves restes mortals foren dipositades en el vas dels Morenés, situat davant l'altar de Sant Antoni de Pàdua de l'església del convent dels franciscans.⁹

La seva segona esposa, Maria Rubies i Brufau, el sobrevisqué, ja que no morí fins el 10 de novembre del 1810.¹⁰

Dels fills de Carles de Morenés i de Caçador aconseguiren arribar al vuit-cents els següents:

1. Carles de Morenés i Bertran, que segueix.
2. M. Ventura de Morenés i Bertran romangué fadrina. El 28 d'octubre del 1837 lliurà el seu testament al notari Francesc Albinyana.¹¹ Traspassà el 14 de setembre del 1838 als 75 anys d'edat.¹²

1. Tot i que els Morenés anteriors a la primera meitat del segle XIX no accentuaven el seu cognom, ens hem determinat a accentuar-lo pel fet que els de la segona meitat del segle sí que ho feien. D'aquesta manera donem uniformitat al text.

2. AHT=(Arxiu Històric de Tarragona). Fons Notarial de Tarragona, sign. 770, f. 6, 23, 26, 42, 108, 185.

3. AHPT=(Arxiu Històric del Port de Tarragona). Sign. 156.

4. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 833, f. 88.

5. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 839, f. 367.

6. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 839, f. 274.

7. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 839, f. 279, 283.

8. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 583, f. 106.

9. AHT. Fons Notarial de Tarragona.

10. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 584, f. 336.

11. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 1074, f. 60.

12. ACT=(Arxiu Catedral de Tarragona). Òbits, 6, f. 31.

II. Carles de Morenés i Bertran, II baró de les Quatre Torres, vingué al món a Tarragona l'any 1754 i el 1778 es casà amb Maria Pastor i Rubies, filla de la seva madrastra.¹³

L'any 1800 atorgà un bon nombre d'establiments de terres a pagesos de la Nou de Gaià amb el pacte que els beneficiaris havien de donar-li les dues setenes parts de la collita.¹⁴ Aquestes terres formaven part del mas de Pastor i les parts de fruits que li pertocaven les arrendà el 6 de juliol del 1800 a Josep Olivé, pagès del Catllar, durant quatre anys i pel preu total de 2.400 lliures.¹⁵ Aquests establiments es veieren arrodonits amb la concessió a diversos veïns de la Nou de Gaià de solars per edificar cases per l'entrada d'una gallina o un parell de pollastres i el pagament d'un cens anual que oscil·lava entre els 18 sous i 9 diners i 1 lliura i 2 sous.¹⁶

Les concessions de terres del mas de Pastor fetes l'any 1805 es feren per vint-i-cinc anys i foren més exigents pel que feia al pagaments de fruits, ja que es demanà la tercera part de la collita.¹⁷

L'any 1809 a més de la mort de la mare hagué de patir la de l'esposa, ja que Maria Pastor, que havia fet testament el 27 de juny del 1809, morí el 12 d'agost d'aquell any als 43 anys i 9 mesos.¹⁸

El novembre del 1809 la Junta Suprema Central Governativa el nomenà regidor supernumerari de l'Ajuntament de Tarragona.¹⁹ Com a regidor, el desembre del 1809, s'encarregà de conduir el sometent tarragoní a Vilanova i la Geltrú on el lliurà al comissionat de la Junta de Govern,²⁰ participà activament en els preparatius per posar Tarragona en estat de defensa contra els francesos, s'encarregà de tirar endavant una loteria destinada a finançar les obres de fortificació, també fou nomenat membre d'una comissió encarregada de supervisar el preu dels arrendaments que s'havien disparat a la ciutat com a conseqüència de l'arribada de refugiats.

El 6 d'abril del 1810 ingressà a la milícia urbana de Tarragona i fou nomenat capità primer de la tercera companyia. Sembla ser que a causa de les nombroses comissions i encàrrecs que tenia com a regidor no realitzà cap servei militar.²¹

Sobrevisqué a la guerra del Francès i, per tal de refer-se dels estralls que la contesa havia ocasionat al seu patrimoni, optà per desprendre's de tres solars al port que el 5 de febrer del 1814 traspassà als comerciants Anastasi i Ramon Boxó per 24.000 lliures que foren pagades en part amb la creació d'un censal de 21.000 lliures.²²

13. ROVIRA GÓMEZ, S.-J., *Rics i poderosos, però no tant. La noblesa a Tarragona i comarca al segle XVIII*, Tarragona, Centre d'Estudis Històrics i Socials Guillem Oliver del Camp de Tarragona, 2000, p. 160.

14. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 770, f. 6, 23, 26, 42, 106.

15. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 770, f. 165.

16. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 770, f. 32; 772, f. 20.

17. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 775, f., 143, 141.

18. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 583, f. 305. ACT. Òbits, 4, f. 135.

19. AMT. Acords, p. 2009, f. 162v.

20. AMT. Acords, p. 2009, f. 182.

21. VALLVERDÚ I MARTÍ, R. "Aportació a l'estudi de la Milícia Urbana de Tarragona durant el Setge i l'Assalt del Francès (1808-1811)", A: *Universitas Tarraconensis*, X, 1992, p. 268.

22. AHT. Fons Notarial de Tarragona, 586, f. 24; 890, f. 18.

Els Morenés vuitcentistes

Un cop deslliurada Tarragona dels napoleònides acceptà ocupar el càrrec d'alcalde constitucional.

En els anys de postguerra continuà fent establiments de terres, així, el 1817, concedí cinc jornals al terme de la Nou de Gaià a Josep Soler, pagès de Torredembarra, a canvi d'haver-li de donar la tercera part de la collita,²³ i l'any següent establí dos jornals al terme de la Nou de Gaià durant quaranta anys a canvi de dues setenes parts dels fruits.²⁴

El 13 de març del 1821 i a fi de continuar la reconstrucció de la casa del carrer de la Nau “*que fou cremada en las últimas guerras per los francesos de qual reedificació li ha de resultar la millora de són patrimoni*”, vengué a Pere Espoy una casa arruïnada, que es trobava al carrer Major cantonada amb el carrer dels Ferrers, per 2.900 lliures.²⁵

El 15 d'octubre del 1830, trobant-se en perfecta salut “*si bé de una edat molt adelantada*” es decidí a fer testament en el que disposà que l'enterressin “*en lo fosar comú de esta ciutat*”, en un nínxol.²⁶

El seu traspàs s'esdevingué a les nou del matí del 16 d'abril del 1856 als 80 anys d'edat.²⁷

Els seus fills que aconseguiren arribar al segle XIX foren:

1. Tecla de Morenés i Pastor es maridà amb el Dr. Josep Morató, de Barcelona.²⁸
2. Salvador de Morenés i Pastor nascut el 13 de març del 1782.²⁹

Durant la guerra del Francès fou primer capità de la segona companyia del Regiment de les Milícies Urbanes de Tarragona. Defensà la plaça durant el setge i morí pocs dies després de l'assalt a causa de les gravíssimes ferides rebudes.³⁰ Morí fadrí, tot i que, el 17 de juny del 1809, havia establert contracte de matrimoni amb Josepa Seguí i Ribagorda.³¹

3. Antoni de Morenés i Pastor, que seguirà.
4. Carles de Morenés i Pastor emmalaltí el març del 1827 i el dia 13 féu testament.³² Morí al cap de set dies. Estava fadrí i només tenia 27 anys.³³
5. Tomasa de Morenés i Pastor es casà el 1816 amb Tomás de Cienfuegos y Serrano, tinent coronel agregat del Regiment d'infanteria de Sòria,³⁴ cavaller de l'orde de Sant Hermenegild, fill d'Isidro de Cienfuegos i de Biviana Serrano Ribadeneira, de Guadix. Als capítols matrimonials, signats el 29 de setembre, rebé un dot de 8.000 lliures de les que només li foren pagades un miler, les altres 7.000 lliures a causa de la penúria del temps no li foren lliurades i se la compensà amb una pensió del 3%.³⁵

23. ACVE. VI, sign. 218, f. 120.

24. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 998, f. 204.

25. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 789, f. 79.

26. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6682, testaments núm. 16.

27. ACT. Òbits, 5, f. 293.

28. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6682, testament núm. 16.

29. Rovira, Gómez, S-J, *Op. Cit.*, p. 161

30. Vallverdú i Martín, R, *Op. Cit.*, p. 276.

31. AHT. Fons Notarial de Tarragona, 921, f. 233.

32. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 892, f. 30.

33. ACT. Òbits, 5, f. 200v.

34. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 587, f. 89.

35. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 587, f. 129.

6. Clara de Morenés i Pastor estava viva l'octubre del 1830 en què el seu pare atorgà les darreres voluntats en les quals li deixà 11.000 lliures més una vinya al costat del fossar de Tarragona i la meitat de la casa del carrer de Santa Anna –primitiva llar dels Morenés– i en el cas que l'hereu la volgués tota per a ell li cedia una casa al carrer de la Nou.³⁶

III. Antoni de Morenés i Pastor, III baró de les Quatre Torres, nasqué a Tarragona l'11 de juliol del 1797.³⁷

El 16 de desembre del 1830 es casà a Barcelona, a l'església de Santa Maria del Mar, amb Antònia de Tord i de Crell, natural de Sant Martí de Provençals, filla d'Antoni de Tord i de Sala i de Paula de Crell i de Castellví, amb qui féu capítols matrimonials dos dies després d'haver celebrat les noces.³⁸

Tingué com a màxima preocupació la reconstrucció de la casa del carrer de la Nau amb la façana principal al carrer Major per a la qual cosa no dubtà pas a demanar diners a particulars com ara les 4.000 lliures sol·licitades a Baltasar Vidal³⁹ o les 4.720 lliures aconseguides del vendrellenc Salvador Eures,⁴⁰ o vendre finques a carta de gràcia, com les cinc botigues que cedí al notari Fàbregues per 3.000 lliures.⁴¹

El 9 de juny del 1834 lliurà el seu testament al notari Albinyana. Aquest document fou publicat el 27 de desembre del 1836, ja que la mort d'Antoni de Morenés s'havia esdevingut set dies abans.⁴²

Després de la mort del seu marit, Antònia de Tord, que visqué fins el 18 de febrer del 1867, procurà tirar endavant la hisenda familiar, ja que els fills eren petits. Del 1837 al 1840 atorgà un bon nombre d'establiments de terres al terme de la Nou de Gaià, no gens menys quaranta-dos jornals a canvi d'una quarta part, dues setenes parts i la meitat de la collita, segons els casos.⁴³

El 13 d'agost del 1837 arrendà a Paula Gaspar, durant quatre anys i per 2.795 lliures, un molí fariner a Albinyana.⁴⁴

L'any 1840, per pagar deutes deixats pel marit, es veié obligada a vendre a Pere Cònsol, cafeter de Tarragona, una casa a la plaça dels Carros per 10.000 lliures.⁴⁵

El maig del 1842, dins de la seva comesa de tutora dels fills, concedí a Francesc Guinovart, pagès del Castellar, la hisenda que els Morenés tenien en dit terme a mitges i per un termini de quaranta anys,⁴⁶ i, el febrer del 1843, cedí a carta de gràcia a Magí Estalella, farmacèutic del Vendrell, la casa que tenia a la plaça

36. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6682, testament 16.

37. ACT. Baptismes, 9, f. 160.

38. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 798, f. 268.

39. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6661, f. 124.

40. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 983, f. 293.

41. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 1024, f. 175.

42. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6662, f. 6.

43. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 662, f. 4; 1004, f. 3; 1073, f. 25; 1004, f. 55, 57.

44. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6662, f. 96.

45. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 988, f. 146.

46. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 1975, f. 122.

Els Morenés vuitcentistes

de l'Església de dita vila, coneguda com Can Morenés.⁴⁷ L'abril del 1850 es veié obligada a lliurar a carta de gràcia a Antoni Puig, botiguer de teles, un magatzem situat a la casa de la baixada de Misericòrdia per 400 lliures i val a dir que el recuperarà al cap de tres mesos.⁴⁸ El maig del 1851 aconseguí que els seus germans Francesc i Lluís de Tord li paguessin 4.300 lliures del seu dot a les quals, el novembre del 1854, s'afegiren altres 2.584 lliures.⁴⁹ El 17 de maig del 1856, prosseguint amb la seva tasca d'administradora, arrendà a Isidre Duc, moliner de Rocafort de Queralt, el molí fariner d'Albinyana per un termini de dotze anys i pel preu total de 5.520 lliures.⁵⁰

Acabarem la consideració de l'administració d'Antònia de Tord dient que el 12 d'abril del 1858 encarregà la confecció de l'inventari dels béns deixats pel marit gràcies al qual sabem que els Morenés, l'any 1835, tenien aquestes propietats:

Terme de Tarragona

1. Vinya de dos jornals
2. Vinya de cinc jornals a la partida de les Terres Cavades.
3. Casa al carrer de Santa Anna.
4. Casa al carrer de la Nau.
5. Casa enrunada al carrer dels Cavallers.
6. Un solar a la plaça de Ferran VII.

Terme del Catllar

1. Un mas de vint jornals.

Terme de la Nou de Gaià

1. Finca de vuit jornals a la partida de Rocamora.
2. Finca de nou jornals a la partida de la Costa del Trull.
3. Finca de vuitanta-un jornals a la partida del Comellar.

Terme d'Altafulla

1. Finca de cinc jornals dels que quatre eren d'horta a la partida del Camí Vell.

Terme d'Alcover

1. Finca de nou jornals a la partida del Degotall.

47. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 1075, f. 39.

48. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6674, f. 93, f. 171.

49. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6815, f. 212; 6915, f. 634.

50. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6908, f. 136.

Terme del Vendrell

1. Vinya d'un jornal.
2. Una casa a la plaça de l'Església.

Terme d'Albinyana

1. Finca de quatre jornals d'horta i vint-i-vuit de vinya.
2. Un molí fariner.

Terme de Santa Oliva

1. Vinya de quatre jornals.

Terme de Banyeres del Penedès

1. Vinya d'un jornal a la partida del Mas Roig.
2. Finca de dinou jornals a la partida del Bosc d'en Mata.
3. Finca de sis jornals i mig a la partida Saifores.
4. Finca d'un jornal i vint cèntims de jornal a la partida Vinya de l'hort.
5. Finca de quatre jornals i mig d'horta.
6. Vinya de sis jornals a la partida de la Font.
7. Finca de quaranta-tres jornals a la partida de les Bordigueres.

A aquests béns s'havien d'afegir dos censals de 21.000 lliures cadascun i altres vuit censals d'un capital conjunt de 3.492 lliures.⁵¹

Antoni de Morenés fou pare de:

1. Carles de Morenés i de Tord, que segueix.
2. Ramon de Morenés i de Tord nasqué a Tarragona el 28 de febrer del 1835.⁵²

El 6 de desembre del 1864, en què donà poders a Simeó Homs per cobrar 2.600 lliures del seu germà Carles, tal volta una part de les seves legítimes, es trobava a Madrid.⁵³

El 1866 era enginyer director del cos de telègrafs i romanía fadrí⁵⁴ i el juliol del 1890 fou distingit amb la clau de gentilhome.⁵⁵

Morí fadrí.

51. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6693, f. 306.

52. ACT. Baptismes, 25, f. 234.

53. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6702, f. 1279.

54. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 8399, f. 1709.

55. *Diario de Tarragona*, 1890, núm. 155, p. 1.

3. Antoni de Morenés i de Tord fou dut a batejar el 10 de març del 1836 per Francesc de Tord.⁵⁶

Escollí la carrera militar. El 13 de setembre del 1862 era tinent del segon batalló del Regiment d'infanteria d'Astúries i arribà a ser coronel.

El pare li llegà 8.000 lliures que li foren pagades l'any 1862 amb censos emfitèutics, dos jornals i mig de terres del mas de Pastor i una finca de tres jornals i mig a la partida tarragonina de les Terres Cavades.⁵⁷

Prengué per muller a Carme Batlle.

4. Teodora de Morenés i de Tord es casà amb Fernando Peñarrubia y Baena, segon comandant d'infanteria, natural de Còrdova, amb qui establí capítols matrimonials el 26 de maig del 1857. El pare li llegà 8.000 lliures que li foren pagades el 31 de juliol del 1862 amb la cessió de quaranta-dos jornals del mas de Pastor.⁵⁸

Traspassà a Tarragona el 4 de gener del 1878⁵⁹ deixant tres fills: Ferran, Manuel i Carme Peñarrubias i de Morenés, tots ells menors d'edat.⁶⁰

IV. Carles de Morenés i de Tord, IV baró de les Quatre Torres, nasqué a Tarragona el 19 de setembre del 1831 i fou dut a batejar l'endemà per l'avi Morenés i la tia Fulgència de Tord i de Crell.⁶¹

L'any 1852 es féu càrrec del patrimoni familiar i una de les primeres coses que féu fou atorgar poders per reclamar a les autoritats la liquidació dels diners que se li devien de la indemnització dels danys que els francesos havien ocasionat al patrimoni familiar.⁶²

El 1854, conjuntament amb la mare, féu set establiments de terres del mas de Pastor per un total de vint-i-nou jornals i mig que li asseguraren rendes anuals per un import de 145 lliures.⁶³ Aquest mateix any també es despreguè d'un mas al terme del Catllar pel que cobrà 5.000 lliures. El 1856 efectuà nous establiment de terres del mas de Pastor, concretament trenta-un jornals i un quart de jornal que li permeteren gaudir d'una renda anual de 98 lliures.⁶⁴ A més vengué una vinya de tres jornals per la que cobrà 250 lliures, i un solar a la Nou de Gaià per 30 lliures.⁶⁵ L'any 1858 es despreguè d'una casa i d'un solar al carrer d'Apodaca, tot plegat per 2.010 duros.⁶⁶

56. ACT. Baptismes, 25, f. 279v.

57. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6698, f. 635.

58. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6698, f. 534.

59. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 7518, f. 9.

60. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 7518, f. 3.

61. ACT. Baptismes, 25, f. 40.

62. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6904, f. 238.

63. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6686, f. 387, 439, 612, 621, 625, 660.

64. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6687, f. 23, 151, 307, 309; 6688, f. 218, 423, 985; 6820, f. 619.

65. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6720, f. 692.

66. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6693, f. 373.

Finalment arribà el moment de contraure matrimoni i el 30 de març del 1858 es casà amb Fernanda García-Alessón y Pardo de Rivadeneira, comtessa de l'Asalto, marquesa de Grigny, de Ceballos i del Borghetto, i baronessa de Casa Davalillo i de la Real Jura, filla de Fernando García-Alessón i de Dolores Pardo de Rivadeneira y Troconiz, nascuda a Madrid el 4 d'octubre del 1829.⁶⁷ Aportà un dot de 73.662 rals més una pensió anual de 20.000 rals.⁶⁸

En els anys posteriors contragué deutes i efectuà alienacions. Així, el 16 de juliol del 1858 reconegué deure 30.000 rals a Fèlix Carbonell i Ramon, del Vendrell;⁶⁹ el maig del 1863 vengué una casa a la plaça de Ferran VII per 159.000 rals;⁷⁰ el 1864, un solar a la Nou de Gaià per un miler de rals,⁷¹ i el 1867 la casa núm. 3 del carrer de Santa Anna, que era l'antiga casa pairal dels Morenés, per 14.000 escuts.⁷²

Fou gentilhome de cambra de la reina Isabel II, essent assignat al servei de l'infant Sebastià-Gabriel, acadèmic corresponent de la Reial Acadèmia de la Història, fill predilecte de Tarragona, soci de mèrit de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense, diputat a Corts i senador del Regne, cavaller de l'Orde de Sant Joan de Jerusalem, i Gran Creu d'Isabel la Catòlica.

Escriví diverses monografies de caràcter històric i arqueològic entre les que destaquen *El blasón de Tarragona. Ensayo crítico-histórico acerca de cuál es su verdadero y legítimo escudo heráldico* (1891), *El casco de Jaime I el Conquistador* (1894), i *La espada de Alfonso VI que se conserva en Toledo*.

Formà part de la Comissió Provincial de Monuments de la Província de Tarragona i col·laborà en la restauració del monestir de Poblet per a la que aportà diners personals. Es dins d'aquest amor per les antiguitats que s'ha de situar el fet que el 1887, a instància del seu gendre Jerónimo López de Ayala, comte de Cedillo, comprès el castell de Guadamur, que restaurà adequadament i en el qual invertí, en dir de Gervasio Velo, "*una incalculable suma de paciencia, inteligencia, arte y estudio*".⁷³

Els seus mèrits als ulls dels monarques el feren mereixedor de la Grandesa d'Espanya que li concedí Alfons XIII vinculada al títol de comte de l'Asalto.

Les seves activitats cortesanes i polítiques l'obligaren a residir a Madrid la qual cosa, però, no el desvinculà pas de Tarragona.

Traspassà a Tarragona a les sis del matí del 22 de febrer del 1906.⁷⁴

67. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 8407, f. 49.

68. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 8412, f. 1366.

69. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6822, f. 410.

70. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6699, f. 359.

71. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 6702, f. 819.

72. AHT. Fons Notarial de Tarragona, sign. 8402, f. 1117.

73. VELO, G. "El castillo de Guadamur", *Hidalguía*, 20, 1957, p. 99.

74. MORENÉS C.; ÁLVAREZ DE TOLEDO, I. *Descendencia de los Excmos. Sres. Don Carlos de Morenés y Tord y Doña Fernanda García-Alessón y Pardo de Rivadeneira, barones de las Cuatro Torres. Condes del Asalto*; Madrid, 1994, p. 7s.

Els Morenés vuitcentistes

Fou pare de nou fills:

1. Carles de Morenés i de García-Alessón nasqué a Madrid el 1860. Morí, fadrí, als 21 anys d'edat.⁷⁵
2. Maria Dolors de Morenés i de García-Alessón veié la primera llum a Madrid el 30 de gener del 1862. Es maridà amb Jerónimo López de Ayala y del Hierro, comte de Cedillo, vescomte de Palazuelos i baró de Hermoso.

Fou mare de Josefina i Constanza López de Ayala y de Morenés, la primera, comtessa de Cedillo i vescomtessa de Palazuelos, es maridà amb Pedro Pérez de Ayala y Vacas i tingué dos fills: José Luis i Pedro Manuel Pérez de Ayala y de Morenés.

Morí a Madrid el 12 de maig del 1935.⁷⁶

3. Cristina de Morenés i de García-Alessón obrí els ulls a Madrid el 20 d'octubre del 1862.

El maig del 1886 es maridà amb Felipe Navarro y Ceballos-Escalera, baró de Casa Davalillo, tinent general de l'Exèrcit, gentilhome de S. M., cavaller de Calatrava i capità general de Madrid.⁷⁷

Foren fills seus Felipe, José, Carlos i Cristina Navarro y de Morenés. Felipe, baró de Casa Davalillo, prengué per muller a Ana María Figueroa y O'Neill, marquesa del Norte, i fou pare de nou fills: José s'esposà amb María Inmaculada Peláez y de la Puente, comtessa de Casa de Loja i marquesa de Castañiza, i fou pare de tres fills; Carlos es maridà amb María Josefina Martínez de Abellanosa y de Llaguno, i tingué dos fills; Cristina es maridà amb Emilio López de Letona y Chacón i no tingué successió.

Traspassà a Madrid el 9 de maig del 1939.⁷⁸

4. Ferranda de Morenés i de García-Alessón prengué per marit a Manuel López de Ayala y del Hierro, cavaller de Santiago. No tingué descendència i morí a Madrid el 12 de juny del 1935.⁷⁹
5. Ramon de Morenés i García-Alessón, que segueix.
6. Antoni de Morenés i García-Alessón obrí els ulls a Tarragona el 22 de novembre del 1868⁸⁰ i fou el primer marquès de Ceballos-Carvajal com a títol del Regne.⁸¹

S'esposà amb Milagros García-Sancho y Zavala, marquesa de Montealegre, Gran d'Espanya, i fou pare d'Antonio y Carmen de Morenés y García-Sancho. Antonio, marquès de Montealegre, Gran d'Espanya, i de Ceballos-Carvajal, s'esposà amb Jesusa Luisa de la Peral y García-Corbo i no tingué successió. Traspassà el 6 de febrer del 1914.⁸²

75. *Ibid.*, p. 13.

76. *Ibid.*, p. 13, 17.

77. *Diario de Tarragona*, 30 de març del 1886, p. 2.

78. Morenés; Álvarez de Toledo, *Descendencia*, p. 13, 21, 26.

79. *Ibid.*, p. 13.

80. AHAT=(Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona). Parròquia de la Santíssima Trinitat. Baptismes, I, f. 267.

81. Aquest títol sicilià fou reconegut com a títol del Regne el 5 de desembre del 1908. *Grandezas y Títulos del Reino. Guía Oficial*, Madrid, 2002, p. 223.

82. MORENÉS, C; ÁLVAREZ DE TOLEDO, J, Op. Cit, p. 13 i 45.

7. Josep-Maria de Morenés i García-Alessón era bessó d'Antoni i fou batejat a la parròquia tarragonina de la Santíssima Trinitat el 25 de novembre del 1868 apadrinat per Carlos García-Alessón i Dolores Pardo de Rivadeneira.⁸³

Morí a Barcelona el 12 de desembre del 1886 als 18 anys d'edat.⁸⁴

8. Felip de Morenés i de García-Alessón, I marquès de Borghetto, com a títol del Regne, i VIII marquès de Villarreal de Burriol,⁸⁵ nasqué a Tarragona el 8 d'abril del 1870 i fou batejat a la Trinitat el dia 10.⁸⁶

Celebrà dues noces: la primera amb M. Josefa de Imaz y Ceriola, filla dels marquesos de Saavedra, de la que no tingué fills, i la segona amb Blanca Medina y Garvey, filla dels marquesos d'Esquivel. Fou advocat, senador del Regne, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Madrid, Gran Creu d'Isabel la Catòlica, mestrant de Sevilla i Saragossa, i cavaller del Reial Cos de la Noblesa de Catalunya. Traspassà a Jerez de la Frontera el 15 de maig del 1961.⁸⁷

Fou pare de set fills: Felipe, Antonio, Blanca, Concepción, Francisco, José-Luis i María de Morenés y Medina. Felipe, marquès del Borghetto, es casà amb María del Carmen Mariátegui y Arteaga, filla dels marquesos de la Guàrdia, i fou pare de set fills: Carlos, Jaime, Fernando, Gonzalo, Álvaro, Íñigo i Nuria de Morenés y Mariátegui; Antonio, marquès de Villarreal de Burriol, prengué per muller a Vicenta Giles y Zuleta i tingué nou fills: Felipe, Miguel, María José, Mercedes, Antonio, Luisa Fernanda, Ignacio, Francisco i Carmen de Morenés y Giles; Blanca es féu religiosa franciscana; María Concepción prengué per marit a Pablo Benjumea y Lora i fou mare de deu fills: Pablo, Blanca, Carlos, Cristina, Victoria, Teresa, Silvia, Casilda, Felipe i Verónica; Francisco es mullerà amb Mariana Solís-Beaumont y Atienza, filla dels marquesos de Valenciana, i fou pare de dotze fills: Blanca, Fátima, Maria, Mariana, Javier, Mercedes, Pedro, Alfonso, Teresa, Santiago, Rocío y Belén de Morenés y Solís-Beaumont; José Luis contragué matrimoni amb Blanca Mariátegui y Gómez de la Loma, filla dels comtes de San Antonio de Vista Alegre, tingué sis fills: Humberto, María, José Luis, Ignacio, Guillermo i Borja de Morenés y Mariátegui; Maria es maridà amb Antonio Garay y Espinosa i tingué set fills: Antonio, Fernando, Rafael, María, Javier, Ignacio i Patrio Garay y de Morenés.⁸⁸

9. Lluís de Morenés i García-Alessón, I marquès de Bassecourt com a títol del Regne, nasqué a Tarragona i fou batejat a la parròquia de la Santíssima Trinitat el 22 de gener del 1872.⁸⁹

Fou gentilhome de Cambra, mestrant de Saragossa, cavaller del Reial Cos de la Noblesa de Catalunya, diputat a Corts per Tarragona, i comanador de la Legió d'Honor.

83. AHAT. Parròquia de la Santíssima Trinitat, baptismes, I, f. 266.

84. Diario de Tarragona, 15 de desembre del 1886, p. 2.

85. El títol de marquès de Borghetto fou reconegut el 12 de gener del 1910. Grandezas y Títulos del Reino - Guia Oficial, Madrid, 2002, p. 182.

86. AHAT. Parròquia de la Santíssima Trinitat. Baptismes, I, f. 416.

87. MORENÉS, C; ÁLVAREZ DE TOLEDO, J, Op. Cit, p. 14, 49.

88. Ibid., 49, 50, 52, 54, 58, 66.

89. Era títol de les Dues Sicílies. Fou reconegut el 25 de maig del 1915. Grandezas y Títulos del Reino - Guia Oficial, Madrid, 2002, p. 172.

Els Morenés vuitcentistes

Contragué matrimoni amb Mercedes Areteaga y Echagüe, marquesa d'Argüero i de Campoó, comtessa de Bañares, filla dels ducs de l'Infantado, amb la que tingué tres fills: Belén, Luis i Hermande de Morenés y Arteaga. Belén es casà amb Carlos Rúsoli y Caro, duc de Sueca i d'Alcúdia i comte de Chinchón, i fou mare de tres fills: Carlos, Luis i Enrique Rúsoli y de Morenés; Luis, Gran d'Espanya, marquès d'Argüeso i de Bassecourt i comte de Villada, s'amullerà amb María del Socorro Areces y Méndez Vigo, i tingué dos fills: Luis i María Antonia de Morenés y Areces.

Traspasà a Madrid el 4 de juny del 1931.⁹⁰

V. Ramon de Morenés i García-Alesson, VIII comte de l'Asalto, III marquès de Grigny, II comte de la Peña del Moro, V baró de les Quatre Torres, nasqué a La Nou de Gaià el 19 de setembre del 1866.

Fou gentilhome de Cambra, mestrant de Saragossa, cavaller del Reial Cos de la Noblesa de Catalunya, enginyer agrònom, inspector en cap del Cos d'Enginyers Agrònoms i director de la seva Escola, diputat a Corts per Tarragona, senador del Regne, Gran Creu d'Isabel la Catòlica, i acadèmic de la Reial Acadèmia de la Història.

Es casà a Madrid a l'església de San Salvador amb Inmaculada de Carvajal y Hurtado de Mendoza, filla dels marquesos d'Aguilafuerte, i fou pare d'onze fills: Carlos, Ramón (1), Ramón (2), Fernando, Luis, Maruchi, Maria Teresa, Mercedes, Jaime, José i Blanca. Carlos, vescomte d'Alesson, morí en la guerra de Lelilla; Ramón (1) morí sense deixar successió; Ramón (2), comte de l'Asalto, baró de les Quatre Torres i vescomte d'Alessón, també morí sense successió; Fernando, comte de l'Asalto i marquès de Crigny, es casà amb Teresa Urquijo y Landecho, filla dels marquesos d'Urquijo, tingué una filla: Maria Teresa de Morenés y Urquijo; Luis, comte de la Peña del Moro, prengué per muller a Pilar Falcó y Álvarez de Toledo, marquesa de Nules, filla dels ducs de Fernán-Núñez, i fou pare de cinc fills: Livia, Tristán, Luis, Pilar i Mercedes de Morenés y Falcó; Maruchi es maridà amb Manuel Álvarez de Toledo y Mencos, marquès de Navarrés, i fou mare de cinc fills: Carlos, Manuel, Blanca, Íñigo y Teresa Álvarez de Toledo y Morenés; María Teresa es casà amb Juan Manuel Urquijo i Landecho, marquès d'Urquijo, de Loriana i de Villar del Àguila, i fou mare d'una filla: Marieta Urquijo i de Morenés; Mercedes es casà en primeres noces amb Fermín Escrivá de Romaní y Muguiro, marquès d'Alginet, i en segones amb Jesús M. Rubio y Paz, del primer matrimoni tingué dos fills –Blanca i Paloma Escrivá de Romaní i de Morenés- i del segon una filla: Pilar Rubio y de Morenés; Jaime, baró de les Quatre Torres, mort en campanya i sense successió; José María, vescomte d'Alessón, es casà amb Ana Sofía Álvarez de Eulate y Mac-Mahón, i fou pare de quatre fills: Jaime, Pedro, Carlos i Patricio de Morenés y Álvarez de Eulate; Blanca, baronessa de la Real Jura, es maridà amb el taragoní Lluís de Muller i de Ferrer amb qui tingué vuit fills: Jaime, Blanca, Mercedes, Luis, Cristina, Rocío, Borja i Íñigo de Muller y de Morenés.

Morí a Madrid el 16 de juliol del 1934.⁹¹

90. MORENÉS, C; ÁLVAREZ DE TOLEDO, J, Op. Cit, p. 14, 65.

91. MORENÉS, C; ÁLVAREZ DE TOLEDO, J, Op. Cit, p. 13, 29, 30, 37, 38, 39, DE FLUVIÀ, A. "Crónica nobiliaria. Otra grandeza de España concedida a un catalán", *Diario de Barcelona*, 1 de febrer del 1959, p. 8.